

Lokal modell för fördjupad samverkan

för ungas och nyanländas etablering på arbetsmarknaden

 Arbetsförmedlingen

SÄTERS KOMMUN

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Kartläggning och analys av det lokala kompetensförsörjningsbehovet.....	3
Målgruppen.....	4
Målgruppens sammansättning och behov, vuxna.....	4
Målgruppens sammansättning och behov, unga	5
Högutbildade	5
Målgruppens utbildningsnivå i siffror	5
Motiverande för språkinläringen	5
Arbetsgivarens roll	6
Privata arbetsgivare:.....	6
Offentliga arbetsgivare:.....	6
Jobbspåren	7
Upplägg på en utbildning som riktar sig till någon med yrkeserfarenhet och/eller tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.	7
Upplägg på en utbildning som riktar sig till någon som saknar yrkeserfarenhet/utbildning och som inte kan tillgodogöra sig svenska i högre utsträckning (SFI B,C)	7
Upplägg på utbildning som riktar sig till någon med djupa yrkeskunskaper eller yrkesutbildning, som har klarat SFI och vill förstärka kunskaperna i svenska språket och det valda yrket.....	8
Genderperspektivet	8
Bristyrken i Säter	9
Hur arbetet ska organiseras och bedrivs	11
Arbetsprocessen kring individerna	12
Insatserna.....	12

Kartläggning och analys av det lokala kompetensförsörjningsbehovet.

Sätters arbetsmarknad domineras av kommun och landsting. Därutöver finns en handfull industrier och jordbruk som anställer fler än fem personer, och många av dem är teknikintensiva. Dessutom finns en lång rad egenanställda hantverkare som inte har för avsikt att anställa fler eller generationsväxla, och jord-/skogsbrukare som är teknikintensiva och därmed ställer höga krav på eventuell arbetskraft.

Företag i Säter anställer företrädesvis genom kontakter vilket innebär att nyanlända eller utrikes födda kan ha svårt att hitta jobb hos privata arbetsgivare.

Vad gäller Sätters kommun förväntas arbetskraftsbrist framför allt inom äldreomsorgen, där många av dagens anställda är 55+. Hälften av lärarna på gymnasiet och vuxenskolan i Sätters kommun är 55+, vilket tyder på brist på vuxenlärare. Lärarbristen på grundskolenivå är inte lika kännbar, medan det däremot saknas förskolelärare. Kök och lokalvård upplever ingen arbetskraftsbrist när det gäller servicepersonal, däremot behöver köket fler kockar. Gatu- och parkenheten ser inte att de kommer att rekrytera i närtid. Kvalificerade tjänster dyker upp med jämna mellanrum men få av de nyanlända eller utrikes födda i Säter är aktuella för den typen av jobb idag.

Arbetsmarknaden i Borlänge/Falun är mer diversifierad än i Säter, med flera stora arbetsgivare och större serviceutbud, men framför allt i Borlänge är arbetslösheten hög med ett stort tryck på jobb utan krav på högre utbildning.

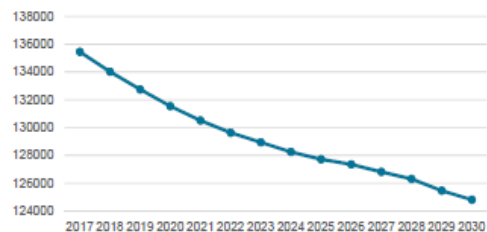
Välfärdsutmaningen i siffror

De största utmaningarna i Dalarnas län

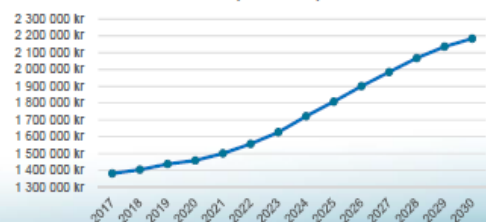
- Demografisk obalans
- Kostnadsökningar för äldrevård

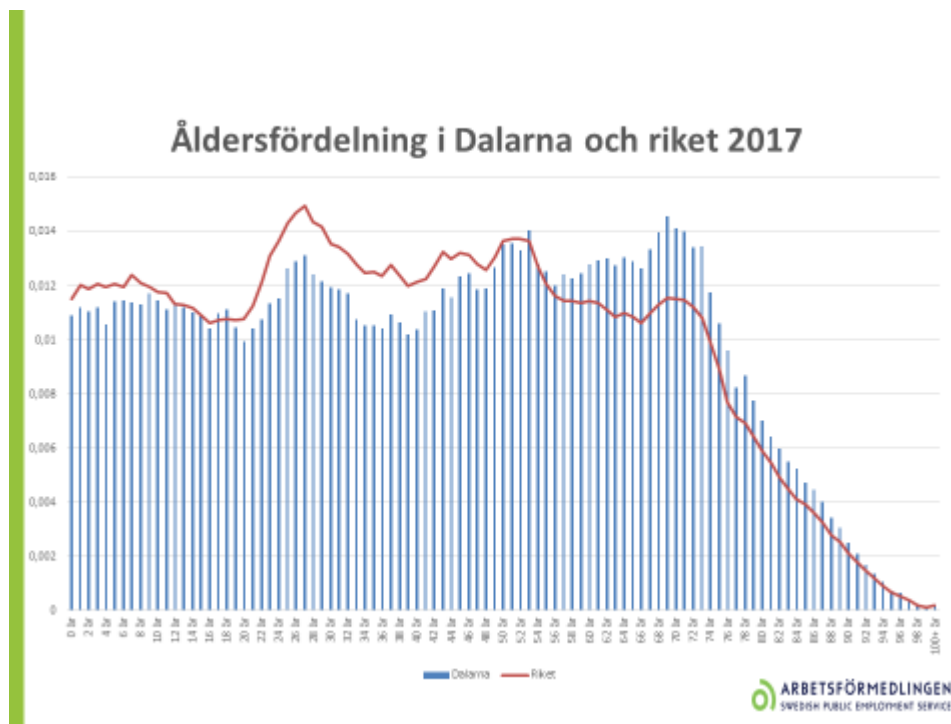
* Kostnader för hemtjänst i Dalarnas kommuner enligt SKL 2016 och befolkningsprognos från SCB

Prognos för antalet inrikes födda i arbetsför ålder i Dalarna 2017 - 2030 Källa: SCB

Kommunernas kostnader för hemtjänst för gruppen 80 år och äldre i Dalarna 2017 - 2030 (tusen kr)*

Målgruppen

Nyanlända och utrikesfödda vuxna som inte lyckats etablera sig på arbetsmarknaden.

Nyanlända eller utrikesfödda unga eller unga vuxna (upp till 24 år) som inte har slutfört sin gymnasieexamen och inte lyckats etablera sig på arbetsmarknaden.

Målgruppens sammansättning och behov, vuxna

Målgruppen är relativt liten och mycket heterogen vad gäller bakgrund, förkunskaper, utbildning, arbetslivserfarenhet, vilja och ambitionsnivå. Gruppens sammansättning och antal gör det svårt att erbjuda särskilt stöd eller anpassning i undervisningen.

Många i målgruppen har erfarenhet från flera, disparata yrken: industri, handel, transport, exempelvis, eller har erfarenhet av men ingen utbildning i yrken som kräver någon form av certifiering i Sverige, till exempel frisörer. Det är inte ovanligt med före detta egna företagare som drivit serviceföretag, handel eller restaurang. Ett flertal har erfarenhet från transport- och byggbranschen, och är intresserade av att fortsätta inom den sektorn. En handfull har arbetat med djurhållning eller jordbruk, men med helt andra förutsättningar än de som råder i Sverige. Ytterligare en handfull har högre utbildning, och några har varken utbildning eller arbetslivserfarenhet.

En påfallande hög andel av de som studerade på SFI i Säter juni -17 hade arbetslivserfarenhet, oavsett utbildningsnivå. Många har aldrig upplevt sin bristande utbildning som hinder för arbete, även om det har begränsat vad man kan arbeta med. Det är viktigt att beskriva relationen mellan utbildning och förankring på svensk arbetsmarknad, och den förväntade skillnaden i lön beroende på hur mycket man investerar i språk och utbildning. Det är lika viktigt att kommun, Arbetsförmedling och arbetsgivare är trovärdiga samarbetspartners när det gäller att ta till vara på

och belöna individuella ansträngningar. Omställningen till svensk arbetsmarknads krav kan vara svår och svårförklarlig.

Tidigare erfarenheter visar att allmänt hållna arbetsmarknadsutbildningar inte varit ett tillräckligt effektivt verktyg för att leda till jobb. Duans ambition om att ha definierade arbetsgivare redan innan insats är positiv men svårhanterlig i Säter, med tanke på rådande rekryteringskultur och på det stora inslaget egenanställda företagare. Sätters kommun är en självklar arbetsgivare för en sådan här satsning, och samtal pågår med privata företag, men Arbetsförmedlingens arbetsgivarkontakter i Borlänge är fortsatt mycket viktiga. Ytterligare en komponent är individanpassningen. För att undvika ineffektiva insatser och samtidigt ta till vara på att individens intressen och förmåga ska arbetet utgå från individen, snarare än predefinierade grupper.

Målgruppens sammansättning och behov, unga

Gruppen nyanlända eller utrikes födda ungdomar eller unga vuxna är lika heterogen som den vuxna gruppen och behöver individuellt anpassade lösningar. För ungdomar och unga vuxna upp till 24 år är ambitionen uppnådd gymnasieexamen eller motsvarande, genom nationellt program, folkhögskola, kommunala vuxenutbildningen eller yrkeshögskola.

Högutbildade

För att undvika att de med bäst förutsättningar tränger undan de som kanske är bäst lämpade för de lokala jobbspåren innehåller överenskommelsen även en intention vad gäller insatser för högutbildade.

Målgruppens utbildningsnivå i siffror

Säter	Totalt	< 25 år		25 - 49 år		> 49 år		Varav i arbete
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Antal i etableringsuppdraget/Programmet	41	4	4	17	10	2	4	2
Forskar utbildning	0	0	0	0	0	0	0	0
Eftergymnasial utb två år eller längre	4	0	0	3	1	0	0	1
Eftergymnasial utb kortare än två år	0	0	0	0	0	0	0	0
Gymnasial utbildning	13	1	3	5	3	0	1	0
Förgymnasial utbildning 9 (10) år	11	1	1	5	2	0	2	0
Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	11	1	0	3	4	2	1	1
Saknar formell grundläggande utbildning	2	1	0	1	0	0	0	0

Säter	Totalt	< 25 år		25 - 49 år		> 49 år		Varav i arbete
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Antal i JOB, UGA eller andra program efter avslutad etableringsplan	2	0	0	1	1	0	0	0
Forskar utbildning	0	0	0	0	0	0	0	0
Eftergymnasial utb två år eller längre	0	0	0	0	0	0	0	0
Eftergymnasial utb kortare än två år	0	0	0	0	0	0	0	0
Gymnasial utbildning	0	0	0	0	0	0	0	0
Förgymnasial utbildning 9 (10) år	2	0	0	1	1	0	0	0
Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	0	0	0	0	0	0	0	0
Saknar formell grundläggande utbildning	0	0	0	0	0	0	0	0

Motiverande för språkinläringen

Den stora stöttestenen är tillräckliga kunskaper i svenska, det gäller både yrkesutbildningar och arbetsgivare. Det finns de som lär sig tillräckligt mycket under etableringsperioden för att komma ut i anställning eller kunna tillgodogöra sig en yrkesutbildning, men de flesta behöver längre tid.

Det kan vara motiverande att ha ett klart uttalat mål med undervisningen. Det är också viktigt att möjliggöra för individer med lång erfarenhet men sämre språk att få testa om de kan tillgodogöra sig utbildningens innehåll, med en anställande verksamhet i ryggen.

Arbetsgivarens roll

Medan privata arbetsgivare kan engageras tidigt i processen är det svårare för kommunen att handplocka vilka individer som ska få möjlighet till anställning. Däremot kan enhetschefer och verksamhetschefer ge kravspecifikationer och arbetsbeskrivningar, erbjuda arbetsplatsträning, samt bedöma hur väl utbildningen svarar mot behoven.

Privata arbetsgivare:

- Är med i urvalet.
- Erbjuder praktik.

Offentliga arbetsgivare:

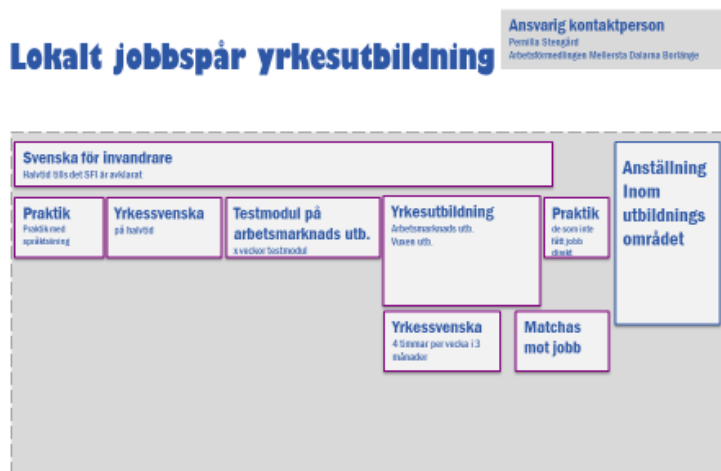
- Ger arbetsbeskrivningar.
- Erbjuder praktik.

Både privata och offentliga arbetsgivare erbjuder möjlighet att förbättra utbildningen under processens gång.

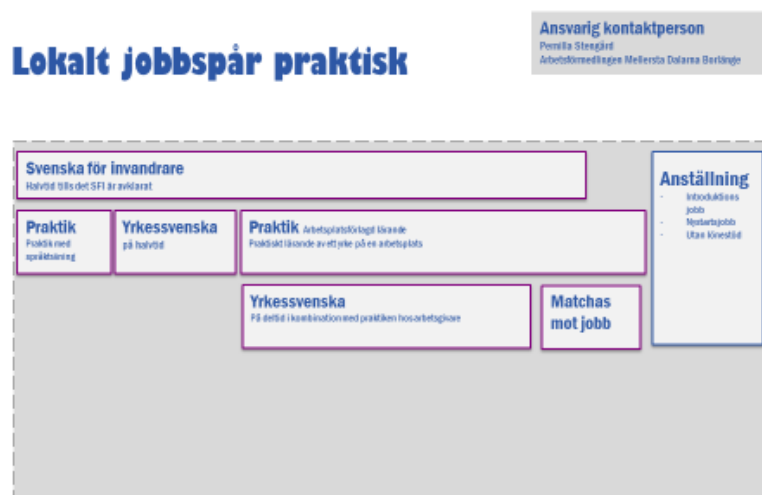
Jobbspåren

För att i möjligaste mån svara mot målgruppens behov kommer jobbspåren att skraddarsys i så stor utsträckning som möjligt, enligt aktuell individs förmåga, tillgängliga utbildningar och den regionala arbetsmarknadens behov. Arbetet kommer alltså att utgå från individer, snarare än grupper. Dessutom kommer en utbildningssatsning att riktas till lågutbildade med liten arbetslivserfarenhet.

Upplägg på en utbildning som riktar sig till någon med yrkeserfarenhet och/eller tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Upplägg på en utbildning som riktar sig till någon som saknar yrkeserfarenhet/utbildning och som inte kan tillgodogöra sig svenska i högre utsträckning (SFI B,C)

Upplägg på utbildning som riktar sig till någon med djupa yrkeskunskaper eller yrkesutbildning, som har klarat SFI och vill förstärka kunskaperna i svenska språket och det valda yrket.

Vidare föreslås:

- Snabba kontakter när det gäller högutbildade, för att säkerställa att de får ta del av redan existerande insatser.
- Intensifierat arbete inom Vuxenutbildningen och med folkhögskolor för att så många unga som möjligt ska ta gymnasieexamen.
-

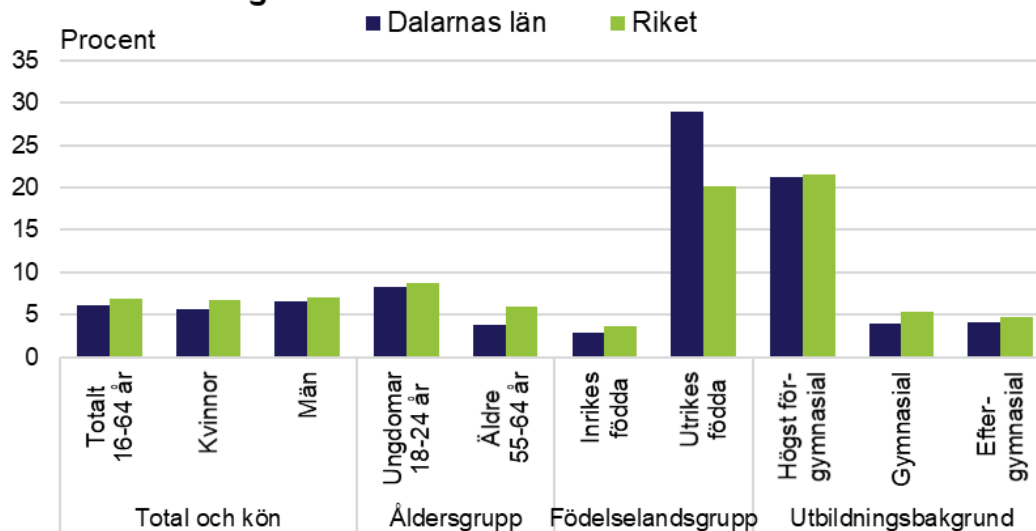
Genderperspektivet

Kommunen och Arbetsförmedlingen är överens om att särskilt uppmärksamma och stödja kvinnor i deras strävanden mot arbete, oavsett jobbspår.

Bristyrken i Säter

Arbetsmarknaden i Säter präglas av, i princip, full sysselsättning bland inrikes födda säterbor och en betydande arbetslöshet bland utrikes födda.

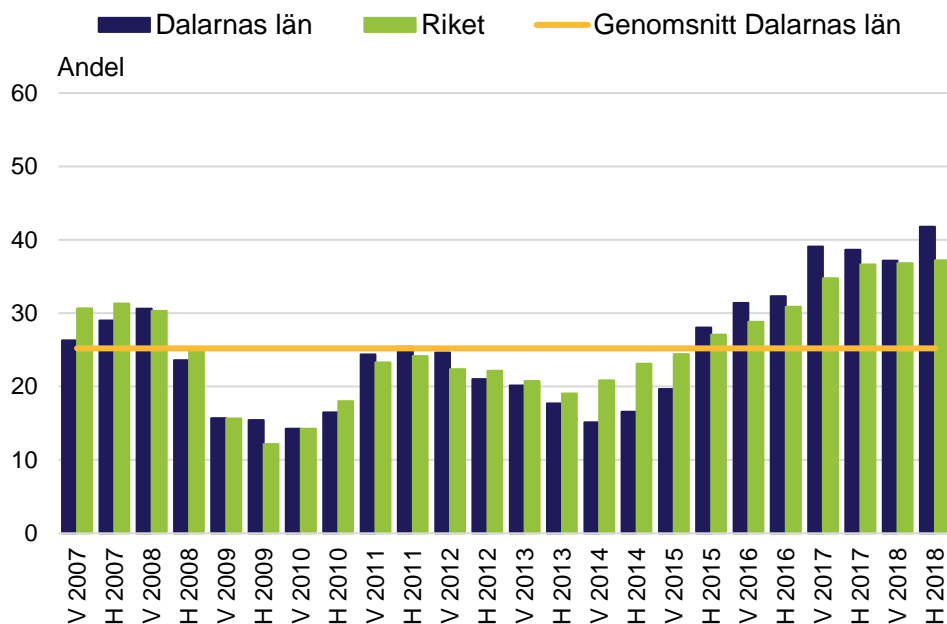
Inskrivna arbetslösa 16-64 år fördelat på olika grupper i Dalarnas län genomsnitt av kv2 2018 och kv3 2018

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB

Problematiken förstärks av att utrikes födda sällan har utbildning eller yrkeserfarenhet som motsvarar kraven på arbetsmarknaden, eller att arbetsgivare fokuserar på språk/utseende/social igenkänning när de anställer medarbetare utan utbildning/erfarenhet. Det finns en kronisk brist på attraktiv arbetskraft, och en lika kronisk arbetslöshet. Även givet en vikande konjunktur och minskade pensionsavgångar gör Arbetsförmedlingen bedömningen att arbetskraftsbristen kommer att fortsätta prägla arbetsmarknaden i Dalarna den närmaste tiden. För Arbetsförmedlingen och kommunen gäller det att aktivt söka upp arbetsgivare och använda alla verktyg som finns för att minimera risken och maximera nyttan av att anställa utrikes födda.

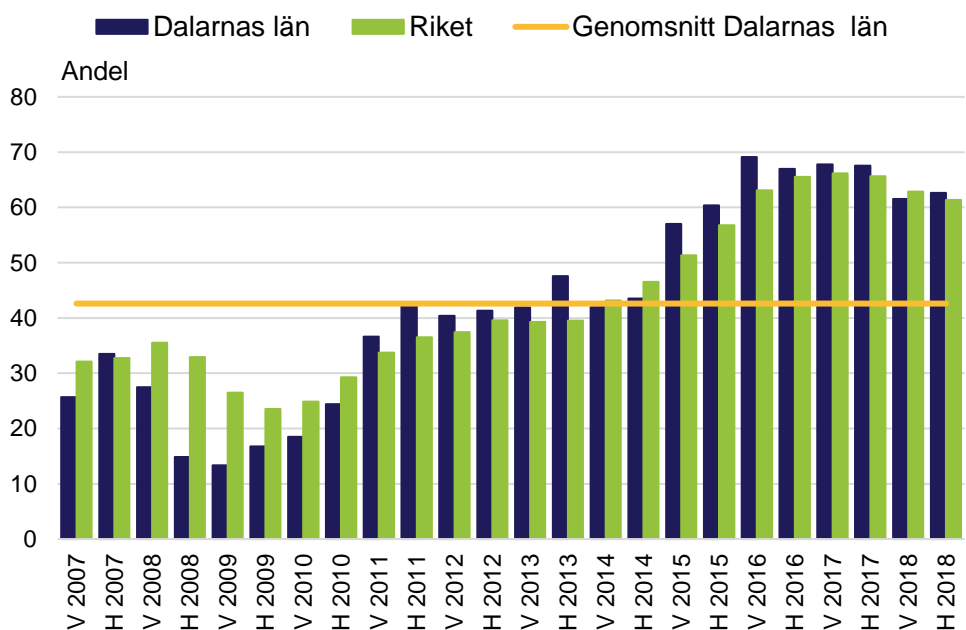
Brist på arbetskraft i Dalarnas län, privata arbetsgivare

Säsongrensade data, trendvärden.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Brist på arbetskraft i Dalarnas län, offentliga arbetsgivare

Säsongrensade data, trendvärden.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Hur arbetet ska organiseras och bedrivas

Styrgruppen

En styrgrupp bestående av sektorchefer/förvaltningschefer från Arbetsförmedling, Socialförvaltningen och Barn och utbildningsförvaltningen ska leda arbetet på strategisk nivå. Styrgruppen träffas kvartalsvis under 2018 och första och tredje kvartalet åren därefter.

Styrgruppens uppgifter och ansvar

Reviderar avtalet.
Följer upp effekterna av arbetet.
Beslutar om resurser.
Beslutar om eventuella förslag på organisatoriska förändringar.
Håller den politiska ledningen informerad.
Säkerställer att arbetet är förankrat i respektive organisation.
Beslutar om avtalet ska sägas upp.

Samordning/ärendehantering på individnivå

Samordningsgruppen består av Arbetsförmedlingens samordnare, kommunens samordnare, rektor/representanter för SFI, kommunens studie- och yrkesvägledare, samt chef/representanter för Individ- och familjeomsorgen.
Andra kan bjudas in att delta i processen beroende på vilka individer som står i fokus för mötet.
Arbetsgruppen träffas varannan månad och enligt behov.
Arbetsförmedlingen, Individ- och familjeomsorgen, SFI eller handledare på arbetsmarknadsenheten kan alla ta initiativ till ett flerpartsmöte.

Samordningsgruppens uppgifter och ansvar

Beslutar om nödvändiga kriterier för respektive jobbspår, baserat på arbetsgivarnas önskemål.
Identifierar hinder och lösningar inom och mellan organisationerna.
Säkerställer att både kvinnor och män får tillgång till arbetsmarknadsinsatser.
Beslutar om extra eller nya insatser.
För dialog med berörda fackföreningar.
För dialog med näringslivsenheten vid behov.
Följer upp och dokumenterar insatsen för varje individ.
Föreslår förändringar i handlingsplanen vid behov.
Organiserar möten mellan potentiella arbetsgivare och arbetstagare.
För dialog med arbetsgivare.
För dialog med utbildningsanordnare.
Rapporterar och ger förbättrings- och utvecklingsförslag till styrgruppen.

Arbetsgivargrupp

Sätters verksamhet Fler i egen försörjning och näringslivsenhet arbetar tillsammans med Arbetsförmedlingen för att inventera behov och hitta fler intresserade branscher och arbetsgivare. Arbetsgivargruppen rapporterar till styrgruppen och den operativa ledningsgruppen första och tredje kvartalet och har kontakt med Arbetsgruppen vid behov och intresse från arbetsgivare.

Rutiner

Rutiner för dokumentation, uppföljning, informationsspridning med mera beslutas av samordningsgruppen, godkänns av styrgruppen, och biläggs avtalet senast två månader efter undertecknandet.

Arbetsprocessen kring individerna

Arbetsförmedlingen, FIE, SFI eller Soc identifierar att en individ eller flera uppfyller kriterierna och introducerar hen/dem till arbetsgruppen.

Kommunens verksamhet Fler i egen försörjning har ett samordningsuppdrag för kommunens och externa aktörers insatser.

Insatserna

Insatserna kan bestå av men är inte begränsade till:

Vad	Vem
SFI	Kommun
Samhällsorientering	Kommun (Dalawux)
Orienteringskurser	Kommun
Vuxenutbildning	Kommun
Språkpraktik	Af/Kommun
Arbetsmarknadskunskap	Af/kommun/annan aktör
Arbetspraktik	Af/Kommun
Yrkespraktik	Af/Kommun
Yrkessvenska	Af
Validering	Af
Yrkesutbildning	Af
Snabbspår	Af/Högskolan Dalarna
Lönebidrag	Af

Insatserna ska individanpassas och där det är möjligt ske parallellt.